

ERASMUS+
MEĐUNARODNA KREDITNA MOBILNOST
(International Credit Mobility)
- dopunjeno izdanje -

(Upute za implementaciju Erasmus+ akademske i administrativne mobilnosti između Univerziteta u Sarajevu i partnerskih visokoobrazovnih institucija iz grupe programskih zemalja)

Univerzitet u Sarajevu
Služba za međunarodnu saradnju
novembar 2017. godine

Impresum

Izdavač: Univerzitet u Sarajevu
Služba za međunarodnu saradnju, ©2017
Obala Kulina bana 7/II, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Glavna i odgovorna urednica: prof. dr. Aleksandra Nikolić, prorektorica
Uredili: dr. Jasna Bošnjović, mr. Adnan Rahimić
DTP: mr. Adnan Rahimić
Lektor: mr. Tarik Čušić

Ovaj materijal je priređen od Službe za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu u saradnji sa Evropskom komisijom (program mobilnosti Erasmus+) u sklopu implementacije projekta *Capacity Building* „Osnaživanje internacionalizacije bh. visokog obrazovanja“ – STINT.

Informacije iz ovog vodiča su pripremljene za privatnu i nekomercijalnu upotrebu za studente i članove akademskog/administrativnog osoblja koji učestvuju u programu Erasmus+. Nije dozvoljeno kopiranje ili objavljivanje dijelova ovog vodiča bez prethodnog odobrenja urednika.

SADRŽAJ

1. Općenito o programu Erasmus+	4
1.1. Ključna aktivnost programa Erasmus+: kreditna mobilnost.....	4
1.2. Programske vs. partnerske zemlje.....	4
1.3. Bosna i Hercegovina u programu Erasmus+.....	5
1.4. Univerzitet u Sarajevu u programu Erasmus+	5
1.5. Noviteti u programu Erasmus+ u pozivu za 2018. godinu.....	6
2. Erasmus+ međunarodna kreditna mobilnost na Univerzitetu u Sarajevu	7
2.1. Učesnici u kreditnoj mobilnosti	7
Mobilnost studenata	8
Praksa.....	8
Mobilnost akademskog i administrativnog osoblja.....	8
Bitni dokumenti za ostvarivanje saradnje između univerziteta.....	8
3. Iznosi Erasmus+ stipendija	12
3.1. Stipendija	12
3.1.1. Studenti	12
3.1.2. Akademsko/administrativno osoblje.....	13
3.2. Putni troškovi	14
3.3. Troškovi osiguranja i vize.....	15
3.4. Troškovi smještaja	15
3.5. Troškovi školarine	16
4. Organiziranje konkursa za mobilnost (sa Univerziteta u Sarajevu prema visokoobrazovnoj instituciji programskih zemalja).....	17
4.1. Prije konkursa	17
4.2. Konkurs.....	17
4.5. Potrebna dokumentacija za prijavu	19
4.6. Direktna nominacija od Univerziteta u Sarajevu	20
4.8. Posebne napomene.....	22
5. Kako se organizira mobilnost na našoj instituciji – <i>incoming mobility</i> (sa visokoobrazovne institucije programskih zemalja prema Univerzitetu u Sarajevu).....	22
6. Dodatne informacije o programu Erasmus+ i međunarodnoj kreditnoj mobilnosti.....	26

1. Općenito o programu Erasmus+

Erasmus+

Erasmus+ je obrazovni „kišobran“ program Evropske unije. Zašto „kišobran“? Zato što se sastoji od programa za obrazovanje, trening, mlade i sport koji su prije organizirani odvojeno,

a sada su integrirani i globalni (jer prelaze granice zemalja Evropske unije). Tačnije, sastoji se od sedam bivših programa Evropske komisije¹ i kao takav nudi više mogućnosti za saradnju nego što su to ovi programi nudili pojedinačno. Erasmus+ nudi širok spektar prilika za studente, akademsko i administrativno osoblje da studiraju ili obave praksu u inostranstvu,² kao i izgradnju kapaciteta i stvaranje mreža saradnje između visokoobrazovnih institucija zemalja članica Evropske unije i ostalih zemalja svijeta.

Kako bi se ostvarili ciljevi programa, Erasmus+ provodi sljedeće, ključne aktivnosti:

Ključna aktivnost 1: mobilnost pojedinaca u svrhu učenja

Ključna aktivnost 2: saradnja za inovacije i razmjenu dobrih praksi

Ključna aktivnost 3: podrška reformi politika

Jean Monnet: sektor visokog obrazovanja (samo područje evropskih integracija)

Sport: partnerstva saradnje

1.1. Ključna aktivnost programa Erasmus+: kreditna mobilnost

Kreditna mobilnost je jedna od ključnih aktivnosti programa Erasmus+ i podrazumijeva određeni period studiranja ili treninga u inostranstvu (u skladu sa tekućim studijskim programom na domaćem univerzitetu), a s ciljem stjecanja potrebnih kredita (ECTS). Nakon završetka mobilnosti studenti se vraćaju na svoj matični univerzitet te nastavljaju svoje studije.

Skoro 30 godina Evropska unija je finansirala program Erasmus, koji je podrazumijevao razmjenu studenata samo između zemalja članica Evropske unije.³ Posebnim „kanalom“ Erasmusa – Erasmus Mundus – ta razmjena je proširena na ostale zemlje, izvan Evropske unije. Novi, program Erasmus+ je sada proširio te mogućnosti dozvoljavajući razmjenu studenata, akademskog i administrativnog osoblja između *programskih* i *partnerskih* zemalja.

1.2. Programske vs. partnerske zemlje

Programske zemlje su one zemlje koje u potpunosti učestvuju u programu Erasmus+, s obzirom da one i najviše finansijski doprinose ovom programu. *Programske* zemlje čine 33 zemlje: **28 članica Evropske unije, Island, Lihtenštajn, Norveška, BJR Makedonija i Turska.**

¹ Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink, Youth in Action, Erasmus i Industrialised countries.

² Praksa (traineeship) između programskih i partnerskih zemalja će biti moguća od akademske 2018/2019. godine.

³ Posebnim programom Erasmus Mundus obuhvaćena je razmjena sa zemljama izvan Evropske unije, uključujući i Zapadni Balkan (Bosna i Hercegovina) – Erasmus Mundus Action 2.

Partnerske zemlje su sve ostale zemlje u svijetu, među kojima je i Bosna i Hercegovina.⁴

1.3. Bosna i Hercegovina u programu Erasmus+

Nakon zvanično iskazanog interesa za djelimično učešće u programu, Bosna i Hercegovina kao zemlja partner može učestvovati u određenim aktivnostima programa kojima se upravlja na centraliziran način od Izvršne agencije za obrazovanje, audiovizuelne djelatnosti i kulturu (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency – EACEA). Djelimično učešće službeno je potvrđeno u junu 2014. godine kada je potpisan Sporazum o učešću i plaćanju ulazne karte između Bosne i Hercegovine i Evropske unije. U ovoj fazi našoj zemlji je omogućeno učešće u projektima (mobilnost u svrhu učenja, projektne saradnje, izgradnja kapaciteta, podrška reformi politika, aktivnosti za mlade i Jean Monnet inicijativa), evropskim obrazovnim mrežama (Eurydice, Euroguidance, Europass), EQF-u (Evropski kvalifikacijski okvir) kao i učešće u IT-plattformama (eTwinning i EPALE).

1.4. Univerzitet u Sarajevu u programu Erasmus+

Univerzitet u Sarajevu nalazi se u skupini visokoobrazovnih institucija zemalja obilježenih kao *partnerske* zemlje koje su u procesu približavanja Evropskoj uniji (skupina zemalja Zapadnog Balkana: Partner countries neighbouring the EU: Western Balkans, zajedno sa Albanijom, Kosovom*⁵, Crnom Gorom i Srbijom). Služba za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu kontinuirano

kommunicira u svrhu pronalaska odgovarajućih partnera kako bi nastavila akademsku mobilnost studenata, nastavnika i saradnika kroz nove mogućnosti i kategorije koje ovaj program nudi. Na ovaj način se stvara infrastruktura svim članicama Univerziteta u Sarajevu za kontinuiranu saradnju i nastavak akademske razmjene. S ciljem promocije programa Erasmus+, Univerzitet u Sarajevu je u toku 2014. i 2015. godine organizirao seriju informativnih sastanaka kao mjeru podrške nastavnicima i saradnicima za pisanje projektnih prijava u okviru programa Erasmus+ na kojim su predstavljene informacije o akcijama dostupnim BiH u programu Erasmus+ kao i detaljne informacije u vezi sa tekućim konkursima te mogućnostima u oblasti visokog obrazovanja.

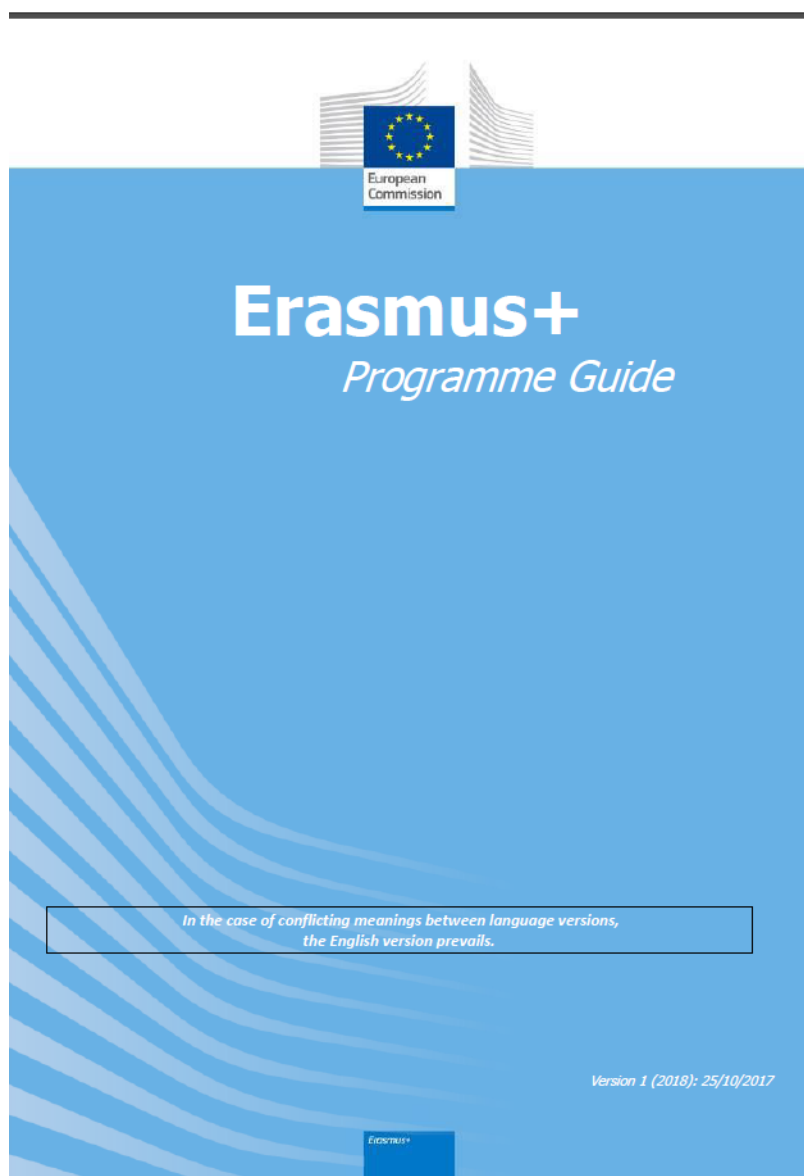
⁴ Nisu sve partnerske zemlje u mogućnosti da učestvuju u međunarodnoj kreditnoj razmjeni. Više informacija je dostupno u Erasmus+ programskom vodiču: http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/documents/erasmus-plus-programme-guide_en.pdf (str. 22–23).

⁵ Prema UN Konvenciji UNSCR 1244.

1.5. Noviteti u programu Erasmus+ u pozivu za 2018. godinu

U pozivu za 2018. godinu u okviru programa Erasmus+ došlo je do izvjesnih izmjena koje se odnose najviše na iznose stipendija i putnih troškova, kao i uvođenje prakse (traineeship) kao opcije za mobilnost studenata.

Sve izmjene su navedene u ovom vodiču i označene posebnom bojom, te je u izvjesnom periodu potrebno voditi računa o kojem se sporazumu radi prilikom raspisivanja konkursa, jer se primjenjuju različiti iznosi. Za dodatne konsultacije potrebno je koristiti Erasmus+ programske vodiče.

2. Erasmus+ međunarodna kreditna mobilnost na Univerzitetu u Sarajevu

2.1. Učesnici u kreditnoj mobilnosti:

- studenti prvog, drugog i trećeg ciklusa studija Univerziteta u Sarajevu,
- akademsko osoblje zaposleno na Univerzitetu u Sarajevu,
- administrativno osoblje zaposleno na Univerzitetu u Sarajevu.

Mobilnost studenata

Kako bi bila kvalitetna i utjecala na studente, mobilnost treba biti kompatibilna sa studentovim potrebama za učenjem i vlastitim razvojem. Period koji provode u inostranstvu treba biti harmoniziran sa nastavnim programom koji student prati na matičnom univerzitetu tokom prvog (bachelor), drugog (master) i trećeg ciklusa (doktorat). Period mobilnosti prema programu Erasmus+ iznosi 5-6 mjeseci za sva tri ciklusa (jasno definirano u međuinstitucijskom ugovoru). Studenti mogu učestvovati u mobilnosti u maksimalnom trajanju od 12 mjeseci po studijskom ciklusu. Prijašnje učešće u programima koji su finansirani od Evropske komisije (kao što je Erasmus Mundus) se uzima u obzir kada se računa maksimalni dozvoljeni period mobilnosti, te se toj aplikaciji daje manji prioritet u odnosu na „prve“ aplikacije, tj. studente koji se prvi put prijavljuju za međunarodnu razmjenu.

Praksa

Od novog poziva za Erasmus+ 2018. godine studentima će biti omogućena i mobilnost u svrhu prakse. Erasmus+ „traineeships“ daje mogućnost mobilnosti između učesnika iz programskih zemalja kao i između programskih i partnerskih zemalja (uključujući i BiH). Praksa/stažiranje u inostranstvu na radnom mjestu podržava se tokom studija prvog, drugog i trećeg ciklusa i, u slučaju mobilnosti u programskim zemljama, u roku od najviše jedne godine po završetku studija. Ovo uključuje i „assistantships“ za nastavnike. Više je objašnjeno u Programskom vodiču Erasmus+ programa.

Mobilnost akademskog i administrativnog osoblja

Predavanje (teaching): ova aktivnost omogućava akademskom osoblju da drži predavanja na partnerskoj instituciji. Mobilnost se može odnositi na bilo koje studijsko polje/akademsku disciplinu. Minimalno trajanje mobilnosti je 5 dana (+2 dana putovanja), dok je maksimalno trajanje 58 dana (+2 dana putovanja), zavisno od toga kako je definirano u ugovoru. Predavanje treba sadržavati minimum 8 sati predavanja po sedmici.

Obuka (training): ova aktivnosti podrazumijeva profesionalno usavršavanje akademskog i neakademskog osoblja u obliku redovne obuke osoblje (*staff training*) – isključujući konferencije i praktičnu obuku/usavršavanje (*job shadowing/observation periods*) na partnerskoj instituciji. Osoblje mora biti zaposleno na partnerskoj instituciji (u trenutku nominacije i u trenutku mobilnosti). Minimalno trajanje mobilnosti je 5 dana (+2 dana putovanja), dok je maksimalno trajanje 58 dana (+2 dana putovanja), zavisno od toga kako je definirano u ugovoru.

Bitni dokumenti za ostvarivanje saradnje između univerziteta

Program Erasmus+ odnosno *međunarodna kreditna mobilnost* sastoji se od niza dokumenata koji se koriste i provlače kroz cijeli proces ostvarivanja akademske/administrativne mobilnosti. Najvažniji dokumenti su sljedeći:

- a) glavni sporazum (the Grant Agreement),

- b) međuinstitucijski sporazum (Inter-Institutional Agreement),
- c) ugovor o učenju/mobilnosti (Learning and Mobility Agreement),
- d) ugovor učesnika (the Participants Grant Agreement).

a) Glavni sporazum (Grant Agreement)

Ovo je ugovor koji sklapaju visokoobrazovna institucija iz grupe *programskih* zemalja i njihova Erasmus+ nacionalna agencija, a kojim se omogućava i definira finansijska podrška za mobilnost. Iako je mobilnost opisana u ovom ugovoru, institucije iz *partnerskih* zemalja (Univerzitet u Sarajevu) nisu direktno vezane za ovaj sporazum. Visokoobrazovna institucija iz *partnerskih* zemalja, odnosno Univerzitet u Sarajevu, ne može se direktno prijaviti za ovaj grant. Samo visokoobrazovne institucije iz grupe *programskih* zemalja mogu se prijaviti za grant kojim se finansira akademska mobilnost. Visokoobrazovna institucija iz *programskih* zemalja dostavlja projektni prijedlog svojoj nacionalnoj agenciji tokom raspisanog konkursa na osnovu sporazuma prethodno definiranog između institucija. Najuspješnijim prijavama visokoobrazovnih institucija iz *programskih* zemalja nacionalna agencija dodjeljuje grant koji pokriva troškove mobilnosti studenata, nastavnika i saradnika. Ovaj grant uključuje troškove individualnih stipendija, putne troškove kao i dio granta za podršku implementacije i organizacije. Inicijativa za saradnju između dvije institucije može biti preduzeta i od *partnerske* zemlje, ali finalna aplikacija za finansijski grant *mora* biti pokrenuta samo od institucije iz grupe *programskih* zemalja. Preporučuje se uspostavljanje individualnih kontakata i povezivanje institucija sa visokoobrazovnim institucijama u *programskim* zemljama, kako bi se definirao zajednički cilj u kreiranju međuinstitucijskog ugovora između Univerziteta u Sarajevu i visokoobrazovnih institucija iz *programskih* zemalja.

b) Međuinstitucijski sporazum (Inter-Institutional Agreement)

Kako bi studenti te akademsko i administrativno osoblje učestvovali u međunarodnoj razmjeni sa *programskim* zemljama, *uvjet* je postojanje međuinstitucijskog sporazuma (Inter-Institutional Agreement – aneks 2) između visokoobrazovne institucije *partnerske zemlje* (Univerziteta u Sarajevu) i visokoobrazovne institucije iz grupe *programskih* zemalja.⁶ U sklopu ovog sporazuma institucija koja šalje i institucija koja prima kandidate dogovaraju se o oblastima studijskih programa koji su dati u ponudi za strane studente kao i opcijama za razmjenu nastavnika i saradnika. Ovim sporazumom se garantira da će institucija koja šalje kandidata priznati kredite koje je stipendista ostvario na instituciji domaćinu.

Međuinstitucijski Erasmus+ sporazum potpisuju predstavnici tih institucija (*legal representative*), tj. u slučaju Univerziteta u Sarajevu, potpisnik je *samo* rektor. Iznimka postoji: na osnovu Odluke Senata Univerziteta u Sarajevu⁷ br. 01-1144/15 od 25. 2. 2015. godine međuinstitucijske sporazume iz programa Erasmus+, ključna akcija 1 – mobilnost studenata i

⁶ Mobilnost između dvije *partnerske* zemlje nije moguća u okviru programa Erasmus+.

⁷ Aneks 1 – Odluka Senata Univerziteta u Sarajevu br. 01-1144/15.

nastavnika, za koje postoji interes **isključivo jedne** organizacione članice Univerziteta, potpisuje dekan fakulteta/akademije ili direktor centra/instituta, a obavezno je skeniranu verziju originalnog dokumenta dostaviti Rektoratu Univerziteta u Sarajevu. Međuinstitucijske sporazume koje ugovaraju dvije ili više organizacionih članica odnosno Univerzitet u Sarajevu potpisuje rektor. Sve uključene članice dužne su prethodno dostaviti saglasnost dekana i/ili direktora rektoru za potpisivanje međuinstitucijskih sporazuma. Izgled i sadržaj ovog dokumenta unaprijed je utvrđen i propisan.⁸

Nakon odobrenja finansiranja međunarodne kreditne mobilnosti od nacionalne agencije iz *programskih* zemalja, visokoobrazovna institucija iz *programske* zemlje obavještava partnera o dobijenom grantu. Ukoliko međuinstitucijski sporazum nije ranije potpisan, a nakon informacije o dobijenom grantu, preporučuje se da se odmah potpiše, a najkasnije prije otpočinjanja prve mobilnosti. Prije potpisa potrebno je pregledati sadržaj ugovora te ukazati na eventualna neslaganja. Potpisivanjem ovog ugovora obje institucije se obavezuju da će poštovati sadržaj potpisanog dokumenta te da će stalno raditi na poboljšanju mobilnosti.

c) Ugovor o učenju/radu/istraživanju (Learning and Mobility Agreement)

Prije nego mobilnost započne, institucija koja šalje i institucija koja prima kandidate zajedno sa direktnim učesnikom (studentom, akademskim ili administrativnim osobljem) moraju postići saglasnost o aktivnostima koje će obavljati tokom perioda boravka u inostranstvu.

Ugovorom o učenju (Learning Agreement)⁹ definirano je koji će studijski program student pratiti, ciljevi te mobilnosti kao i formalni koraci u vezi sa priznavanjem ispita.

- Prije početka mobilnosti neophodno je definirati studijski program koji će student pratiti, navesti kontakt-podatke lica nadležnih za studentovu mobilnost te prikupiti potrebne potpise (prema uputama sa linka).
- U toku mobilnosti, ako je potrebno, moguće je izvršiti izmjene u ugovoru o učenju, pri čemu se ispunjava poseban dio u ugovoru. Ove izmjene je neophodno izvršiti u prvih pet sedmica od početka svakog semestra.
- Nakon mobilnosti institucija koja je primila studenta priprema prepis ocjena, dok se institucija koja šalje studenta obavezuje da će predmete priznati na osnovu izdatog dokumenta.

Ugovorom o mobilnosti (Mobility Agreement for Teaching¹⁰ and Training¹¹) definirane su aktivnosti koje će akademsko i/ili administrativno osoblje obavljati kao i lista prava i obaveza svake strane. Također, i ovaj ugovor treba biti potpisan od sve tri strane (kandidata, institucije koja šalje i institucije koja prima kandidata).

⁸ Aneks 2 – Međuinstitucijski sporazum.

⁹ Aneks 3 – Learning Agreement.

¹⁰ Aneks 4 – Mobility Agreement for Teaching.

¹¹ Aneks 5 – Mobility Agreement for Training.

d) Ugovor učesnika (the Participants Grant Agreement)

Ovim dokumentom definiraju se finansijska podrška i isplata stipendije i putnih troškova učesniku mobilnosti. Potpisuju ga stipendista (student, akademsko ili administrativno osoblje) koji učestvuje u mobilnosti i visokoobrazovna institucija iz *programske* zemlje u koju stipendista odlazi. Za strane studente te akademsko i administrativno osoblje ovaj ugovor se također sklapa između njih i njihove matične visokoobrazovne institucije iz *programskih* zemalja. Univerzitet u Sarajevu, kao institucija iz grupe *partnerskih* zemalja, nema nikakvih finansijskih obaveza niti aktivnosti u vezi sa isplaćivanjem stipendija.

3. Iznosi Erasmus+ stipendija

Svi učesnici koji su nominirani prema međuinstitucijskom ugovoru ostvaruju pravo na Erasmus+ stipendiju koja služi za pokrivanje životnih i putnih troškova. Studenti ne plaćaju školarinu, no manji iznosi – kao što su dokumenti za registraciju, članstvo u biblioteci i taksu za ispite – mogu biti naplaćeni.

3.1. Stipendija

3.1.1. Studenti

Iznosi stipendija za troškove života za studente (BA, MA, PhD) iz *partnerskih* zemalja (Univerzitet u Sarajevu, Bosna i Hercegovina) kreću se u zavisnosti od troškova života u *programskoj* zemlji u koju student odlazi (pogledati tabelu ispod).

	Zemlje prema starim sporazumima zaključenim u periodu 2015–2018.	Iznos u starim sporazumima zaključenim u periodu 2015–2018.	Grupe zemalja prema novim sporazumima (odobrenim u pozivu za 2018. godinu)	Iznos u novim sporazumima (odobrenim u pozivu za 2018. godinu)
Grupa 1 programske zemlje sa visokim troškovima života	Danska, Finska, Irska, Švedska, Velika Britanija, Lihtenštajn, Norveška, Francuska, Italija, Austrija	850 eura mjesečno	Danska, Finska, Island, Irska, Luksemburg, Švedska, Velika Britanija, Lihtenštajn, Norveška	900 eura mjesečno
Grupa 2 programske zemlje sa srednjim troškovima života	Belgija, Češka Republika, Njemačka, Grčka, Španija, Hrvatska, Kipar, Luksemburg, Nizozemska, Portugal, Slovenija, Island, Turska	800 eura mjesečno	Austrija, Belgija, Njemačka, Francuska, Italija, Grčka, Španija, Kipar, Nizozemska, Malta, Portugal	850 eura mjesečno
Grupa 3 programske zemlje sa niskim troškovima života	Bugarska, Estonija, Latvija, Litvanija, Mađarska, Poljska, Rumunija, Slovačka, BJR Makedonija, Malta	750 eura mjesečno	Bugarska, Hrvatska, Češka Republika, Estonija, Latvija, Litvanija, Mađarska, Poljska, Rumunija, Slovačka, Slovenija, BJR Makedonija, Turska	800 eura mjesečno

Programske zemlje	Bosna i Hercegovina (Univerzitet u Sarajevu)	650 eura mjesečno	Bosna i Hercegovina (Univerzitet u Sarajevu)	700 eura mjesečno
--------------------------	--	-------------------	--	-------------------

Iznos stipendije za studente iz *programskih* zemalja koji dolaze u *partnerske* zemlje, odnosno na Univerzitet u Sarajevu, je **650 (700)¹² eura**.

3.1.2. Akademska/administrativno osoblje

Akademska i administrativno osoblje iz *partnerskih* zemalja, odnosno sa Univerziteta u Sarajevu, ostvaruje pravo na dnevnicu za troškove života između 100 i 160 eura, zavisno od troškova života u *programskoj* zemlji u koju odlazi (pogledati tabelu ispod).

Programska zemlja (po starim sporazumima)	Akademska/administrativno osoblje iz partnerske zemlje (po starim sporazumima)
Danska, Irska, Holandija, Švedska, Velika Britanija	160 eura dnevno
Belgija, Bugarska, Češka Republika, Grčka, Francuska, Italija, Kipar, Luksemburg, Mađarska, Austrija, Poljska, Rumunija, Finska, Island, Lihtenštajn, Norveška, Turska	140 eura dnevno
Njemačka, Španija, Latvija, Malta, Portugal, Slovačka, BJR Makedonija	120 eura dnevno
Estonija, Hrvatska, Litvanija, Slovenija	100 eura dnevno

Programska zemlja (odobreno u pozivu za 2018. godinu)	Iznos u novim sporazumima (odobreno u pozivu za 2018. godinu)
Danska, Finska, Island, Irska, Luksemburg, Švedska, Velika Britanija, Lihtenštajn, Norveška	180 eura dnevno
Austrija, Belgija, Njemačka, Francuska, Italija, Grčka, Španija, Kipar, Nizozemska, Malta, Portugal	160 eura dnevno
Bugarska, Hrvatska, Češka Republika, Estonija, Latvija, Litvanija, Mađarska, Poljska, Rumunija, Slovačka, Slovenija, BJR Makedonija, Turska	140 eura dnevno

¹² Od novog poziva za Erasmus+ projekte za 2018. godinu, koji uključuju i kreditnu mobilnost, došlo je do promjena u iznosima stipendija.

Dnevnicu za troškove života za akademsko i administrativno osoblje iz *programskih* zemalja iznosi **160 (180) eura**.

3.2. Putni troškovi

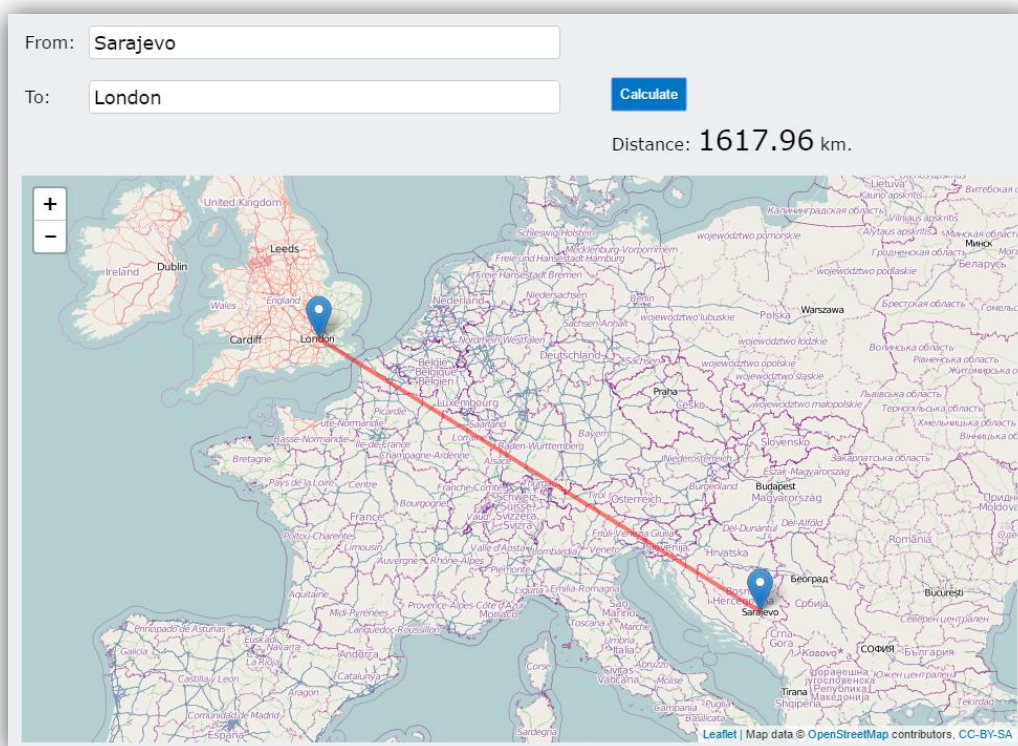
Putni troškovi su isti za sve stipendiste (studenti, akademsko i administrativno osoblje) i pokriveni su do određenog iznosa, zavisno od udaljenosti od matične institucije do institucije domaćina. Maksimalni putni troškovi su izračunati prema udaljenosti između dvije institucije, a iznosi su dati u tabeli ispod.

Udaljenost	Iznos
između 10 i 99 km:	20 eura po učesniku ¹³
između 100 i 499 km:	180 eura po učesniku
između 500 i 1999 km:	275 eura po učesniku
između 2000 i 2999 km:	360 eura po učesniku
između 3000 i 3999 km:	530 eura po učesniku
između 4000 i 7999 km:	820 eura po učesniku
8000 km i više:	1.500 eura po učesniku

Putni troškovi obično se uplaćuju zajedno sa stipendijom, što znači da sami kupujete putnu kartu (za avion, voz, autobus), a onda vam se naknadno isplaćuje iznos. Ukoliko nije drugačije dogovoreno, kupovinu karata (putne troškove) također mogu obaviti institucije iz *programskih* zemalja. Iznosi su izračunati na osnovu kilometraže između institucija u *partnerskoj* i *programskoj* zemlji, koristeći isključivo „distance calculator” kao jedini priznati izvor informacija o udaljenosti.

Link: http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/tools/distance_en.htm

¹³ Od novog poziva za Erasmus+ projekte za 2018. godinu, koji uključuju i kreditnu mobilnost, došlo je do promjena u iznosima stipendija.

1. Primjer „distance calculatora“ i računanja udaljenosti

Napomena: za računanje kilometraže uzima se udaljenost od tačke A do tačke B u jednom smjeru (ne uzima se udaljenost u oba smjera).

3.3. Troškovi osiguranja i vize

Troškovi osiguranja i vize nisu uključeni u stipendiju i stipendista je dužan da se pobrine za te stavke u vlastitom aranžmanu. Osiguranje treba pokrivati minimalno: zdravstvenu njegu, te medicinski prevoz bolesne i povrijeđene osobe njihovoj matičnoj zemlji i ostalo. Ipak, neki EU univerziteti pokrivaju i troškove osiguranja, te je uputno provjeriti sa institucijom domaćinom da li postoji ta mogućnost.

3.4. Troškovi smještaja

Troškovi smještaja plaćaju se iz iznosa stipendije koji student odnosno akademsko/administrativno osoblje primi kao mjesečni iznos (dnevnicu). Ipak, potrebno je provjeriti sa univerzitetom na koji se odlazi o ponudi smještaja (studentski domovi) jer neki od njih nude besplatan smještaj (ali mali broj) ili pomoć u nalaženju smještaja.

3.5. Troškovi školarine

S obzirom da Erasmus+ međunarodna kreditna mobilnost ne podrazumijeva stipendiju za cijeli studij, već boravak u trajanju 1-2 semestra, školarina za taj period je pokrivena ugovorom te studenti nisu u obavezi da je plaćaju.

4. Organiziranje konkursa za mobilnost (sa Univerziteta u Sarajevu prema visokoobrazovnoj instituciji programskih zemalja)

4.1. Prije konkursa

Nakon što nas visokoobrazovna institucija iz grupe *programskih* zemalja obavijesti da je odobren finansijski grant za implementaciju mobilnosti između dvije institucije, pristupa se definiranju ugovora i potpisivanju istog. U odobrenom ugovoru su prethodno definirane sljedeće stavke koje su bitne za organiziranje konkursa:

- **broj mobilnost** (koliko studenata i akademskog/administrativnog osoblja može učestvovati u dvosmjernoj mobilnosti),
- **trajanje ugovora** (do kada se mobilnosti može organizirati),
- **iznosi stipendija** kao i
- **oblasti studijskih programa** između kojih se može vršiti mobilnost.

Nakon zaključenja međuinstitucijskog ugovora između dvije institucije (Univerziteta u Sarajevu i visokoobrazovne institucije iz *programskih* zemalja) i nakon odobrenja granta od Evropske komisije smatra se da su se stekli uvjeti za razmjenu studenata, nastavnika i saradnika. **Napomena:** iako su dvije institucije prethodno dogovorile broj učesnika u mobilnosti, nacionalna agencija iz *programske* zemlje zadržava pravo izmjene predloženog broja. Ako ste prethodno utvrdili određene kategorije i broj stipendija, moguće je da – nakon odobrenja finansijskog granta za ugovor – taj broj bude veći/manji, odnosno da su neke kategorije dodane/obrisane. Uvijek je dobro provjeriti sa partnerima ove uvjete prije nego raspisete konkurs.

4.2. Konkurs

Kako bi se implementirala razmjena studenata, akademskog i administrativnog osoblja između dvije institucije koje su potpisale ugovor, potrebno je organizirati poziv (konkurs) za dostavljanje prijava. Putem konkursa za dostavljanje prijava na transparentan način obavještavaju se svi zainteresirani potencijalni kandidati iz oblasti koje su definirane ugovorom o dostupnosti akademske/administrativne mobilnosti, kao i koji su kriteriji odabira kandidata na osnovu pristigle dokumentacije. Cijela procedura odabira kandidata mora biti poštena, transparenta i dokumentirana te dostupna svim stranama koje su uključene u proces odabira.

Služba za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu na svojoj web stranici (www.erasmus.unsa.ba i www.unsa.ba) redovno ažurira evidenciju potpisanih i odobrenih sporazuma te otvorenih poziva za dostavljanje prijava koji sadržavaju detalje procesa odabira kandidata, dokumente koje je potrebno dostaviti i druge relevantne informacije.

Za razliku od prethodnih programa (kao što je Erasmus Mundus) gdje su se svi zainteresirani mogli prijaviti direktno preko online prijavne platforme na oficijelnoj web stranici projekta,

međunarodna kreditna mobilnost kroz program Erasmus+ uspostavlja se na način (definiran u međuinstitucijskom ugovoru) da se **javno raspiše poziv** za dostavljanje prijava. Tekst konkursa treba sadržavati sljedeće informacije o:

- **stipendiji:** o kakvoj se stipendiji radi (mobilnost, praksa¹⁴, istraživanje, staff week) i za koji semestar (ljetni, zimski ili cijela akademska godina),
- **studijskim oblastima:** veoma je bitno naglasiti koje studijske oblasti su uključene, odnosno sa koje organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu se mogu prijaviti studenti, nastavnici i saradnici,
- **iznosu stipendije:** potrebno je navesti iznos stipendija za određeni univerzitet prema datoj tabeli po zemljama (definiran i za studente i osoblje),
- **tome ko se može prijaviti:** međuinstitucijski ugovor uvijek definira da li se može prijaviti svih pet kategorija (studenti bachelor, master, PhD, akademsko i administrativno osoblje) ili samo neke od njih,
- **načinu prijave:** potrebno je definirati način prijave kandidata (putem e-maila ili protokola, online platforme),
- **dokumentaciji:** potrebno je navesti koja je dokumentacija potrebna (najčešće tražena dokumentacija je definirana u nastavku teksta ispod),
- **roku za prijavu:** veoma je bitno naglasiti dokad se kandidati mogu prijaviti (s obzirom da univerziteti iz programskih zemalja daju određeni rok dokad trebaju primiti nominacije, uvijek je dobro da interni rok za vaš konkurs bude nekoliko dana prije),
- **napomenama:** određene napomene koje bi kandidati trebali znati prilikom prijave (broj stipendija, linkovi, posebne vrste dokumenata, određene napomene od univerziteta itd.),
- **linkovima:** linkovi o univerzitetu na koji se prijavljuju, lista studijskih programa, odabir predmeta itd.,
- **postupku odabira:** zbog transparentnosti uvijek je dobro objasniti kako će teći proces od prijave, izbora i nominiranja kandidata od Univerziteta u Sarajevu do univerziteta u programskoj zemlji.

4.3. Objavljivanje konkursa

Konkurs se objavljuje na oficijelnoj web stranici Univerziteta u Sarajevu (www.unsa.ba), oficijelnoj stranici za Erasmus+ program (www.erasmus.unsa.ba) kao i na web stranicama organizacionih jedinica (zavisno od studijskih polja definiranih u ugovoru)¹⁵. Ukoliko se konkurs organizira na osnovu međuinstitucijskog ugovora između visokoobrazovne institucije *programske* zemlje i organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu (fakulteta/akademije/centra/instituta), potrebno je da tekst konkursa bude objavljen i na

¹⁴ Od novog poziva za Erasmus+ projekte za 2018. godinu, koji uključuju i kreditnu mobilnost, bit će omogućeno obavljanje prakse (trainership) između programskih i partnerskih zemalja.

¹⁵ Promocija preko društvenih mreža (Facebook, Twitter, Instagram i ostale) doprinosi da informacija o stipendijama dođe do većeg broja potencijalnih kandidata.

oficijelnoj web stranici Univerziteta u Sarajevu (www.erasmus.unsa.ba) pored objave na web stranici organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu.

4.4. Jezik na kojem se dostavljaju dokumenti

S obzirom na to da se kandidati najviše prijavljuju na univerzitete izvan našeg govornog područja, službeni jezik je **engleski**, što znači da svi dokumenti moraju biti na engleskom jeziku odnosno prevedeni na engleski jezik.

4.5. Potrebna dokumentacija za prijavu:

za studente:

1. **nominacijsko pismo** – je dokument kojim se potvrđuje nominacija studenta da učestvuje u razmjeni i prijavi se na dati konkurs. Ovaj dokument uvijek izdaje organizaciona jedinica Univerziteta u Sarajevu (fakultet/akademija/institut/centar) čiji je formular kreirala Služba za međunarodnu saradnju (u aneksu 6 ovog dokumenta). Ovo pismo ispunjava prodekan/koordinator za međunarodnu saradnju pripadajuće organizacione jedinice popunjavajući date stavke, potpisuje i stavlja pečat institucije. Formular mora biti na oficijelnom memorandumu organizacione jedinice. Formular je automatski izrađen na engleskom jeziku, te svaki dodatni unos treba biti na tom jeziku. **Napomena:** ukoliko univerzitet iz „programske zemlje“ (na koji se prijavljujete) nudi svoju verziju nominacijskog pisma, istoj je potrebno dati prednost u odnosu na onu koju je kreirala naša služba;
2. **Erasmus+ ugovor o učenju** (Learning Agreement) – u ovom dokumentu se navode predmeti koje će student pratiti na univerzitetu u programskoj zemlji, a koji trebaju biti podudarni sa predmetima koje student ima na matičnoj organizacionoj jedinici Univerziteta u Sarajevu. Ugovor o učenju se preuzima sa dostupnih linkova u tekstu konkursa (druga verzija dokumenta neće biti priznata) te se ispunjava od studenta u konsultaciji sa prodekanom. Potrebno je osigurati da ima potpise studenta i potpis i pečat odgovorne osobe odnosno matične institucije članice Univerziteta u Sarajevu. Dokument je na engleskom jeziku te svaki dodatni unos treba biti na tom jeziku;
3. **uvjerenje o položenim ispitima** (prepis ocjena) je dokument koji izdaje studentska služba organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu. Neke organizacione jedinice automatski (po traženju) izdaju ovaj dokument na engleskom jeziku, dok većina ne. Student prilikom prijave mora obezbijediti ovaj dokument u engleskoj verziji;
4. **CV** (Europass format);
5. **scan pasoša** – vodite računa da je pasoš validan u trenutku prijave i eventualnog boravka u inostranstvu, odnosno da mu period važnosti ne istječe minimalno tri mjeseca od povratka u Bosnu i Hercegovinu nakon perioda mobilnosti;

za akademsko/administrativno osoblje:

1. **nominacijsko pismo** – je dokument kojim se potvrđuje nominacija osoblja da učestvuje u razmjeni i prijavi se na dati konkurs. Ovaj dokument uvijek izdaje organizaciona jedinica Univerziteta u Sarajevu (fakultet/akademija/institut/centar) čiji je formular kreirala Služba za međunarodnu saradnju (u aneksu 6 ovog dokumenta). Potpisnik nominacijskog pisma za osoblje je uvijek dekan/direktor organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu. Ovo pismo priprema kandidat, ispunjava sa potrebnim stavkama te podnosi na potpis dekanu/direktoru. Formular mora biti na oficijelnom memorandumu organizacione jedinice. Formular je automatski izrađen na engleskom jeziku, te svaki dodatni unos treba biti na tom jeziku. **Napomena:** ukoliko univerzitet iz „programske zemlje“ (na koji se prijavljujete) nudi svoju verziju nominacijskog pisma, istoj je potrebno dati prednost u odnosu na onu koju je kreirala naša služba;
2. **Erasmus+ ugovor o mobilnosti** (Mobility Agreement for Teaching or Training) – je dokument koji sadrži aktivnosti koje će kandidat obavljati prilikom posjete univerzitetu (predavanje, staff week obuka, sastanci, istraživanje i ostalo). Ugovor o mobilnosti treba biti na dostupnom Erasmus+ formularu (nijedna druga verzija neće biti priznata), osigurati da ima potpis kandidata i potpis i pečat odgovorne osobe sa članice Univerziteta (dekana/direktora). Formular je automatski izrađen na engleskom jeziku, te svaki dodatni unos treba biti na tom jeziku;
3. **pozivno pismo** (Letter of interest) od EU univerziteta je dokument kojim se pokazuje interes univerziteta iz programske zemlje da ugosti osoblje. Dokument treba biti na engleskom jeziku;
4. **CV** (Europass format);
5. **scan pasoša** – vodite računa da je pasoš validan u trenutku prijave i eventualnog boravka u inostranstvu, odnosno da mu period važnosti ne istječe minimalno tri mjeseca od povratka u Bosnu i Hercegovinu nakon perioda mobilnosti.

4.6. Direktna nominacija od Univerziteta u Sarajevu

Nakon objavljenog konkursa i proteklog vremena (isteka roka) dokad su se kandidati mogli prijaviti, slijedi proces nominiranja studenata i osoblja organizacionih jedinica Univerziteta u Sarajevu ka univerzitetu u programskoj zemlji.

Procedura odabira i nominacije obavlja se na sljedeći način:

1. prije prikupljana dokumentacije potrebno je još jednom provjeriti koliko stipendija je dostupno i koje kategorije su bile otvorene u konkursu,
2. nakon isteka roka konkursa sva dokumentacija se prikuplja i organizira se pregled tražene dokumentacije;
3. provjerava se da li je sva tražena dokumentacija dostavljena kako je traženo u tekstu konkursa te da li nominacijsko pismo i ugovor o učenju/mobilnosti imaju tražene potpise i pečate (**tehnički kriterij**);

4. u slučaju da je **broj prijava manji od broja ponuđenih stipendija**, sve aplikacije koje su zadovoljile tehnički kriterij se dostavljaju univerzitetu na koji se kandidat prijavio;
5. u slučaju da je **broj aplikacija veći od broja ponuđenih stipendija**, formira se posebna komisija (*Selection Committee*) koja će pregledati pristigle dokumente i primijeniti **akademski kriterij** prilikom izbora:
 - a. **prethodno učestvovanje** u Erasmus+ (Erasmus Mundus) programima mobilnosti i prethodno učestvovanje u drugim programima mobilnosti,¹⁶
 - b. **najveća prosječna ocjena položenih ispita** (ovaj kriterij se uzima u obzir ukoliko prethodni kriterij nije moguće ispuniti),
 - c. **napomena za staff**: prednost će se davati organizacionim jedinicama koje su bile manje zastupljene po ukupnom broju korištenih stipendija (u što prodekani imaju uvid);
6. pored liste nominiranih kandidata, također se dostavlja i rezervna lista kandidata (ukoliko nominirani kandidati odbiju stipendiju iz nekog razloga). Pored nominacija, potrebno je dostaviti i zapisnik o organiziranom konkursu sa web linkom, pristiglim prijavama i odabranim kandidatima;
7. visokoobrazovna institucija *programske* zemlje u dogovorenom periodu upućuje obavijest Univerzitetu u Sarajevu odnosno organizacionoj članici kao i kandidatima o rezultatima odabira, uvjetima mobilnosti i procesu dodatnog prijavljivanja (najdalje u periodu od pet sedmica). Bilo koja strana koja dobije informaciju o odabranim kandidatima (kandidat, Služba za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu ili prodekan/koordinator za međunarodnu saradnju članice Univerziteta) obavještava sve strane radi pravovremenog tačnog evidentiranja.

4.7. Online platforma visokoobrazovne institucije iz programskih zemalja

U slučaju da je konkurs organiziran na način da se kandidati ne prijavljuju vama, već direktno univerzitetu iz programske zemlje, raspisujete konkurs na isti način kao prethodno objašnjeno, s tim da rok prijave i način prijave sa jasno definiranim informacijama o akademskoj/administrativnoj ponudi unosite kako ste i dobili informaciju od tog univerziteta (jasno postavljen link na online platformu preko kojeg se prijavljuju).

Korištenjem tog linka i registriranjem svog profila kandidati obezbjeđuju tražene informacije direktnim unosom ili *uploadom* traženih dokumenata. Pored standardnih dokumenata, od studenata te akademskog/administrativnog osoblja traži se i **nominacijsko pismo** koje osigurava fakultet/akademija/centar/institut Univerziteta u Sarajevu u kojem je student upisan odnosno akademsko/administrativno osoblje zaposleno. Nakon isteka roka visokoobrazovna institucija iz

¹⁶ Cilj internacionalizacije našeg univerziteta jeste pružiti šansu svim studentima, akademskom i administrativnom osoblju da iskoriste mogućnosti koje programi mobilnosti nude, te se ovo uzima kao primarni kriterij prilikom izbora kandidata.

programske zemlje donosi odluku o odabiru kandidata te direktno obavještava kandidate o rezultatima i pruža akademske i administrativne informacije potrebne da bi se na što lakši i jednostavni način organizirao put i boravak stipendiste.

4.8. Posebne napomene:

- konkurs se objavljuje **online** putem oficijelne web stranice Univerziteta u Sarajevu www.unsa.ba i www.erasmus-unsaba.ba kao i web stranica organizacionih jedinica;
- sva prijavna dokumentacija se dostavlja putem e-maila (ukoliko nije drugačije naglašeno),
- sva dokumentacija kandidata treba biti u **PDF-formatu**;
- sva dokumentacija treba biti na **engleskom jeziku**. *Bitno*: sa institucijom sa kojom je sklopljen ugovor treba provjeriti da li dokumenti trebaju biti oficijelno prevedeni na strani jezik ili je moguće da aplikanti sami sačine prevod. Ovo je potrebno definirati prije raspisivanja konkursa;
- ugovor o učenju (studenti) i ugovor o mobilnosti (akademsko/administrativno osoblje) trebaju imati **jasno definirane predmete/aktivnosti te potpise od kandidata i osoba nadležnih da daju potpis u toj instituciji** (studenti: prodekan/koordinator, osoblje: dekan), uz **pečat institucije**.

4.9. Nakon povratka

Nakon povratka studenata i osoblja sa mobilnosti slijedi proces priznavanja njihovih aktivnosti tokom boravka na univerzitetu u programskoj zemlji. Studenti donose dokumente (prepis ocjena) i dostavljaju studentskoj službi ili prodekanu (zavisno od organizacijskog ustroja na organizacionoj jedinici), a navedena služba/prodekan započinje proces priznavanja predmeta. Cilj ove mobilnosti jeste da se ostvareni ECTS bodovi priznaju na matičnoj organizacionoj jedinici.

5. Kako se organizira mobilnost na našoj instituciji – *incoming mobility* (sa visokoobrazovne institucije programskih zemalja prema Univerzitetu u Sarajevu)

Na osnovu međuinstitucijskog ugovora i definiranih detalja o stipendiji i mobilnosti, visokoobrazovna institucija *programske* zemlje će organizirati prikupljanje dokumentacije zainteresiranih kandidata za Univerzitet u Sarajevu, te poslati nominacijsku listu kontakt-osobama na Univerzitetu u Sarajevu, definiranu prema Erasmus+ međuinstitucijskom sporazumu. Ukoliko se dostavlja Službi za međunarodnu saradnju, ova služba je dužna da dostavi dokumente zainteresiranih kandidata izabranim organizacionim jedinicama uz definiran rok dokad institucije trebaju odabrati kandidate. Ukoliko se dostavlja direktno organizacionoj

jedinici Univerziteta u Sarajevo, lista odabranih kandidata se dostavlja Službi za međunarodnu saradnju radi evidentiranja.

Organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu koje su primile nominacijske liste sa dokumentima ocjenjuju kandidata, te u predviđenom roku dostavljaju odgovor da li je kandidat primljen ili sa razlozima zbog kojih kandidat nije zadovoljio da dobije stipendiju i dođe na Univerzitet u Sarajevu. Ukoliko je rektor potpisnik međuinstitucijskog ugovora, onda odgovor dostavljaju Službi za međunarodnu saradnju, a ako je potpisnik dekan/direktor organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu, onda odgovor dostavljaju direktno visokoobrazovnoj instituciji *programske* zemlje, uz obavezno obavještanje Službe za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu.

5.1. Rokovi

Uzimajući u obzir akademski kalendar, ispitne rokove i ostale akademske aktivnosti, Služba za međunarodnu saradnju je definirala rokove do kojih visokoobrazovna institucija *programske* zemlje treba dostaviti nominacijsku listu sa dokumentima kandidata Univerzitetu u Sarajevu:

- zimski semestar akademske godine: **30. maj tekuće godine,**
- ljetni semestar akademske godine: **30. novembar tekuće godine.**

Ovo su generalni datumi koji važe na nivou Univerziteta u Sarajevu, s mogućnošću manjeg odstupanja radi usklađivanja akademskih kalendara u međuinstitucijskim sporazumima koji su potpisani između organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu i visokoobrazovne institucije *programske* zemlje. Nakon isteka ovih datuma i na osnovu pristigle dokumentacije (nominacije) Univerzitet u Sarajevu je dužan da u roku od pet sedmica donese odluku o primanju odnosno odbijanju kandidata iz *programske* zemlje.

5.2. Dokumenti

Kandidate koje nominiraju visokoobrazovne institucije iz *programskih* zemalja ocjenjuju prodekani/akademski koordinatori sa članica Univerziteta u Sarajevu za koje su ti kandidati izrazili interes. Ocjena se donosi na osnovu dostavljenih dokumenata. Služba za međunarodnu saradnju je, po uzoru na ostale univerzitete iz Evrope i šire, odredila minimum dokumenata koji trebaju biti dostavljeni na razmatranje.

Za studente:

1. **Erasmus+ ugovor o učenju** (Learning Agreement) je oficijelni Erasmus+ ugovor o učenju koji treba biti na dostupnom formularu (druga verzija dokumenta neće biti priznata), sa unesenim predmetima/akademske aktivnostima, sa potpisom studenta i potpisom i pečatom matične visokoobrazovne institucije;
2. **uvjerenje o položenim ispitima** (prepis ocjena);

3. **dokaz o poznavanju bos./hrv./srp. jezika ili engleskog jezika** (minimalno B1 nivo);
4. **CV** (Europass format).

Za akademsko/administrativno osoblje:

1. **Erasmus+ ugovor o mobilnosti** (Mobility Agreement for Teaching or Training) – ugovor o mobilnosti treba biti na dostupnom formularu (nijedna druga verzija neće biti priznata), sa potpisom kandidata te potpisom i pečatom matičnog univerziteta;
2. **pozivno pismo** (Letter of interest) od organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu;
3. **CV** (Europass format).

5.3. Posebne napomene:

- studente i akademsko/administrativno osoblje nominira visokoobrazovna institucija iz grupe *programskih* zemalja;
- studenti i akademsko/administrativno osoblje mogu lično kontaktirati EU univerzitete za određene informacije o mobilnosti, jeziku instrukcije, dostupnim predmetima i aktivnostima, ali ne mogu direktno dostavljati svoje dokumente njima;
- visokoobrazovna institucija iz grupe *programskih* zemalja može nominirati studente tako što će poslati listu sa nominiranim studentima i/ili akademskim/administrativnim osobljem i njihove kontakt-podatke, nakon čega se uspostavlja direktna komunikacija sa kandidatima radi dostavljanja traženih dokumenata.

5.4. Aktivnosti prije, u toku i nakon mobilnosti

Nakon odabira studenata/osoblja koji dolaze na Univerzitet u Sarajevu, potrebno je uraditi određene radnje kako bi njihova mobilnost otpočela i završila u skladu sa pravilima Erasmus+ programa:

- pozivno pismo – organizaciona jedinica Univerziteta u Sarajevu priprema pozivno pismo za studenta/osoblje u kojem se navode podaci o kandidatu i planiranoj mobilnosti. Predloženi model pisma koji je izradila Služba za međunarodnu saradnju je dat u prilogu ovog dokumenta (aneks 7) i dostupan na www.erasmus.unsa.ba/download;
- studenti/osoblje koji su došli moraju odmah imati potpisane dokumente (ugovor o učenju/mobilnosti), te ako su potrebne modifikacije, to je neophodno učiniti odmah kako to ne bi utjecalo na daljnji nastavak mobilnosti (za studente u prvih mjesec dana);
- strani studenti moraju potpisati dokaz o dolasku (certificate of arrival) koji se dostavlja univerzitetu u programskoj zemlji kako bi se dokazalo da je student zaista došao i da je njegova/njena mobilnost otpočela (prijedlog dokumenta dat je u aneksu 8);
- centralni „Dan dobrodošlice“ za studente organizira Služba za međunarodnu saradnju Rektorata Univerziteta u Sarajevu, gdje okuplja sve strane studente na jednom mjestu, te im obezbjeđuje potrebne administrativne i akademske informacije. Na taj dan su pozvani i prodekani sa „host“ organizacionih jedinica kao i domaći studenti u cilju upoznavanja i

lakšeg orijentiranja prvih dana u Sarajevu. Organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu također organiziraju dan dobrodošlice za *incoming* studente i nastavnike;

- upis u semestar/akademska godinu je obavezna procedura koju strani studenti moraju izvršiti kako bi lakše pratili nastavu i polagali ispite;
- dozvola za boravak – iako je najveći broj studenata iz zemalja članica Evropske unije kojima ne treba viza za ulazak u Bosnu i Hercegovinu, oni mogu boraviti samo tri mjeseca u BiH. S obzirom da njihova mobilnost traje duže od tri mjeseca, potrebno je da obezbijede dozvolu za boravak. Sva procedura je objašnjena na linku: www.erasmus.unsa.ba/residence-permit. Za ovu dozvolu strani studenti moraju prikupiti nekoliko dokumenata, između ostalog, i potvrdu za strane studente (aneks 9), čiji je formular dat u prilogu ovog dokumenta i koji priprema organizaciona jedinica Univerziteta u Sarajevu;
- nakon mobilnosti student treba dostaviti prepis ocjena i potpise kao dokaz o odlasku (certificate of departure). Pored ovih dokumenata, potrebno je da dostave i finalni izvještaj (Final report) u kojem navode aktivnosti izvršene na Univerzitetu u Sarajevu u toku njihove mobilnosti. Predloženi model izvještaja koji je izradila Služba za međunarodnu saradnju je dat u prilogu ovog dokumenta (aneks 10) i dostupan na www.erasmus.unsa.ba/download.

6. Dodatne informacije o programu Erasmus+ i međunarodnoj kreditnoj mobilnosti

- Oficijelna web stranica programa Erasmus+: http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm
- Erasmus+ programski vodič: http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/documents/erasmus-plus-programme-guide_en.pdf
- Najčešće postavljena pitanja – studenti i akademsko/administrativno osoblje: http://ec.europa.eu/education/opportunities/higher-education/doc/students-questions-answers_en.pdf
- Najčešće postavljena pitanja – međuinstitucijski sporazum: http://ec.europa.eu/education/opportunities/higher-education/doc/ia-faq_en.pdf
- **Erasmus+ na Univerzitetu u Sarajevu**
 - stranica Univerziteta u Sarajevu: www.unsa.ba
 - stranica: www.erasmus.unsa.ba
 - o programu i UNSA: <http://www.erasmus.unsa.ba/projekti-uns/>
 - međunarodna kreditna mobilnost: <http://www.erasmus.unsa.ba/lista-icm-partnera/>
 - aktuelne stipendije: <http://www.erasmus.unsa.ba/konkursi/>
 - informacije o *incoming* studentima i osoblju: <http://www.erasmus.unsa.ba/incoming/>
 - informacije o *outgoing* studentima i osoblju: <http://www.erasmus.unsa.ba/kako-se-prijaviti-2/>
 - najčešće postavljena pitanja: <http://www.erasmus.unsa.ba/faq/>

Formulari kao što su ugovor o učenju, ugovor o mobilnosti, nominacijsko pismo, finalni izvještaj, potvrde i ostalo dostupno je na:

www.erasmus.unsa.ba/download

Aneks 1. Odluka Senata o potpisivanju međuinstitucijskih sporazuma u okviru Erasmus+

Univerzitet u Sarajevu

University of Sarajevo

- SENAT -

Broj: 01-1144/15

Sarajevo, 25. 02. 2015. godine,

Na osnovu člana člana 5. tačka j) i e) i člana 56. Statuta Univerziteta u Sarajevu, Senat je, na 30. sjednici održanoj 25. 02. 2015. godine, donio sljedeću

ODLUKU**I**

Među-institucijske sporazume iz programa Erasmus+, ključna akcija 1- mobilnost studenata i nastavnika, za koje postoji interes isključivo jedne organizacione članice Univerziteta potpisuje dekan fakulteta/akademije ili direktor instituta.

II

Među-institucijske sporazume koje ugovaraju dvije ili više članica, odnosno Univerzitet u Sarajevu, potpisuje rektor. Sve uključene članice dužne su dostaviti rektoru saglasnost dekana i/ili direktora za potpisivanje među-institucijskih sporazuma te odluku o preuzimanju obaveza iz ugovora.

III

Univerzitet u Sarajevu u svojoj evidenciji mora imati originale svih potpisanih među-institucijskih sporazuma.

Među-institucijski sporazumi dostavljaju se odmah po potpisivanju.

IV

Ova odluka odnosi se na potpisivanje i drugih bilateralnih sporazuma ili memoranduma o saradnji mimo programa Erasmus+ (MEVLANA, bilateralna saradnja).

V

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje:

U okviru novog Erasmus+ programa, otvorena je mogućnost za mobilnost studenata i (ne)nastavnog osoblja i to isključivo na osnovu među-institucijskih sporazuma potpisanih između svih uključenih strana. S obzirom na to da su neki od tih među-institucijskih sporazuma vezani za razmjenu na nivou katedre i/ili samo jednog predmeta, a što je stvar dogovora zainteresovanih strana, Senat Univerziteta je donio Odluku kao u dispozitivu.

REKTOR*Prof. dr. Muharem Avdispahić*

Dostavljeno:

- Službi za međunarodnu saradnju x2
- u dokumentaciju
- arhivi

Univerzitet u Sarajevu – Obala Kulina bana 7/II, 71000 Sarajevo – Bosna i Hercegovina

Telefon: ++387(33)226-378; ++387(33)668-250 - fax: ++387(33)226-379

<http://www.unsa.ba>[email: javnost@unsa.ba](mailto:javnost@unsa.ba)

Aneks 2. Erasmus+ međuinstitucijski ugovor

Erasmus+ Programme

Key Action 1
– Mobility for learners and staff –
Higher Education Student and Staff Mobility

Inter-institutional¹ agreement 2014-20[21]² between programme countries

[Minimum requirements]³

The institutions named below agree to cooperate for the exchange of students and/or staff in the context of the Erasmus+ programme. They commit to respect the quality requirements of the Erasmus Charter for Higher Education in all aspects related to the organisation and management of the mobility, in particular the recognition of the credits awarded to students by the partner institution.

A. Information about higher education institutions

Name of the institution (and department, where relevant)	Erasmus code	Contact details ⁴ (email, phone)	Website (eg. of the course catalogue)

Ovdje se unose **podaci o partnerskim institucijama**, **Erasmus kod** (za partnerske zemlje koje nemaju Erasmus – kao što je BiH – u ovo polje se stavlja ime grada u kojem se univerzitet nalazi), **podaci o institucionalnim koordinatorima** (ako je potpisnik rektor, onda se stavlja Služba za međunarodnu saradnju Univerziteta u Sarajevu – dr. Jasna Bošnjović, a ako je potpisnik dekan, onda se unosi ime dekana/prodekana/akademskog koordinatora odnosno imenovane odgovorne osobe od članice univerziteta) te **link sa web stranicom** na kojoj se nalazi akademska ponuda Univerziteta u Sarajevu.

¹ Inter-institutional agreements can be signed by two or more higher education Institutions

² Higher Education Institutions have to agree on the period of validity of this agreement

³ Clauses may be added to this template agreement to better reflect the nature of the institutional partnership.

⁴ Contact details to reach the senior officer in charge of this agreement and of its possible updates.

B. Mobility numbers⁵ per academic year

[Paragraph to be added, if the agreement is signed for more than one academic year:

The partners commit to amend the table below in case of changes in the mobility data by no later than the end of January in the preceding academic year.]

FROM [Erasmus code of the sending institution]	TO [Erasmus code of the receiving institution]	Subject area code * [ISCED]	Subject area name * ⁶	Study cycle [short cycle, 1 st , 2 nd or 3 rd] *	Number of student mobility periods	
					Student Mobility for Studies [total number of months of the study periods or average duration*]	Student Mobility for Traineeships *

U ovoj tabeli podatke unosi partnerska institucija iz programskih zemalja, koja prema dobijenom grantu definiše broj dostupnih stipendija i trajanje za studente (5-6 mjeseci) kao i akademske oblasti između kojih se mobilnost organizuje.

[*Optional: subject area code & name and study cycle are optional. Inter-institutional agreements are not compulsory for Student Mobility for Traineeships or Staff Mobility for Training. Institutions may agree to cooperate on the organisation of traineeship; in this case they should indicate the number of students that they intend to send to the partner country. Total duration in months/days of the student/staff mobility periods or average duration can be indicated if relevant.

FROM [Erasmus code of the sending institution]	TO [Erasmus code of the receiving institution]	Subject area code * [ISCED]	Subject area name *	Number of staff mobility periods	
				Staff Mobility for Teaching [total number of days of teaching periods or average duration *]	Staff Mobility for Training *

U ovoj tabeli podatke unosi partnerska institucija iz programskih zemalja, koja prema dobijenom grantu definiše broj dostupnih stipendija i trajanje za akademsko i administrativno osoblje (5-58 dana + 2 dana putovanja) kao i akademske oblasti između kojih se mobilnost organizuje.

C. Recommended language skills

The sending institution, following agreement with the receiving institution, is responsible for providing support to its nominated candidates so that they can have the recommended language skills at the start of the study or teaching period:

⁵ Mobility numbers can be given per sending/receiving institutions and per education field (optional*:

<http://www.uis.unesco.org/Education/Pages/international-standard-classification-of-education.aspx>

⁶ Please delete all subject areas that your institution cannot offer.

Receiving institution [Erasmus code]	Optional: Subject area	Language of instruction 1	Language of instruction 2	Recommended language of instruction level ⁷	
				Student Mobility for Studies [Minimum recommended level: B1]	Staff Mobility for Teaching [Minimum recommended level: B2]

For more details on the language of instruction of each institution [Links provided on the first page]

U ovoj tabeli unose se **podaci o nivou jezika** koji strani studenti moraju posjedovati prije dolaska na naš univerzitet (za Univerzitet u Sarajevu, to je obično nivo B2), ali, naravno, sve zavisi od date situacije i instrukcija na članici Univerziteta.

D. Additional requirements

[To be completed if necessary, other requirements may be added on academic or organisational aspects, e.g. the selection criteria for students and staff; measures for preparing, receiving and integrating mobile students and/or staff] [Please specify whether the institutions have the infrastructure to welcome students and staff with disabilities.]

Ukoliko postoje posebni kriteriji ili dodatna dokumentacija koja se treba dostaviti, isto se navodi u ovom dijelu.

E. Calendar

1. Applications/information on nominated students must reach the receiving institution by:

Receiving institution [Erasmus code]	Autumn term* [month]	Spring term* [month]

[* to be adapted in case of a trimester system]

Ovdje se unosi datum (rok) do kojeg partnerska institucija treba dostaviti nominacije odnosno tražene dokumente kandidata. Za Univerzitet u Sarajevu, to je **30. maj** za zimski semestar/akademsku godinu i **30. novembar** za ljetni semestar. Moguća su i produženja roka, zavisno od date situacije.

2. The receiving institution will send its decision within [2] weeks.
3. A Transcript of Records will be issued by the receiving institution no later than [2] weeks after the assessment period has finished at the receiving HEI. [It should normally not exceed five weeks according to the Erasmus Charter for Higher Education guidelines]
4. Termination of the agreement
[It is up to the involved institutions to agree on the procedure for modifying or terminating the inter-institutional agreement. However, in the event of unilateral termination, a notice of at least one academic year should be given. This means that a unilateral decision to discontinue the exchanges notified to the other party by 1 September 20XX will only take effect as of 1 September 20XX+1. The termination

⁷ For an easier and consistent understanding of language requirements, use of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) is recommended, see <http://europa.europa.eu/en/resources/european-language-levels-cefr>

clauses must include the following disclaimer: "Neither the European Commission nor the National Agencies can be held responsible in case of a conflict."]

F. Information

1. Grading systems of the institutions

Ovdje se unose podaci o sistemu ocjenjivanja na Univerzitetu u Sarajevu i (ECTS) bodovi.

2. Visa

The sending and receiving institutions will provide assistance, when required, in securing visas for incoming and outbound mobile participants, according to the requirements of the Erasmus Charter for Higher Education.

Information and assistance can be provided by the following contact points and information sources:

Institution [Erasmus code]	Contact details (email, phone)	Website for information

Ovdje se unose podaci o viznom režimu i regulisanju statusa boravka stranih državljana u Bosni i Hercegovini. Unose se podaci o Službi za poslove sa strancima Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, a detaljan proces dobijanja dozvole za boravak je dat na linku: <http://www.erasmus-uns.ba/residence-permit/>.

3. Insurance

The sending and receiving institutions will provide assistance, when required, in securing insurance for incoming and outbound mobile participants, according to the requirements of the Erasmus Charter for Higher Education.

The receiving institution will inform mobile participants of cases in which insurance cover is not automatically provided. Information and assistance can be provided by the following contact points and information sources:

Institution [Erasmus code]	Contact details (email, phone)	Website for information

Ovdje se unose podaci o osiguranju stipendista tokom njihovog boravka u Sarajevu. S obzirom da Univerzitet u Sarajevu ne pruža osiguranje, informacije koje se unose ovdje mogu upućivati na kontakt osobu koja im može pomoći.

4. Housing

The receiving institution will guide incoming mobile participants in finding accommodation, according to the requirements of the Erasmus Charter for Higher Education.

Information and assistance can be provided by the following persons and information sources:

Institution [Erasmus code]	Contact details (email, phone)	Website for information

Ovdje se unose podaci o **ponudi smještaja** za stipendiste, odnosno kontakt podaci i web stranica Studentskog centra Sarajevo.

G. SIGNATURES OF THE INSTITUTIONS (legal representatives)

Institution [Erasmus code]	Name, function	Date	Signature ⁸

Ovdje se unose podaci o **predstavnicima partnerskih institucija**, odnosno rektoru ili dekanu, zavisno od toga ko je potpisnik ugovora.

⁸ Scanned signatures are accepted

Aneks 3. Ugovor o učenju (za studente)

GFNA-II-C-Annex IV-Erasmus+ HE Learning Agreement for students-2015

**Higher Education
Learning Agreement for Studies**

 Student's name
Academic Year 20.../20...

Student	Last name(s)	First name(s)	Date of birth	Nationality ¹	Sex [M/F]	Study cycle ²	Field of education ³
Sending Institution	Name	Faculty/Department	Erasmus code ⁴ (if applicable)	Address	Country	Contact person name ⁵ ; email; phone	
Receiving Institution	Name	Faculty/ Department	Erasmus code (if applicable)	Address			

Ovdje se unose podaci o **kandidatu**, instituciji koja šalje kandidata i instituciji koja prima kandidata. Kod davanja informacija o „sending institution“ uvijek se navodi prodekan sa organizacione jedinice sa koje student dolazi.

Before the mobility

Study Programme at the Receiving Institution				
Planned period of the mobility: from [month/year] to [month/year]				
Table A Before the mobility	Component ⁵ code (if any)	Component title at the Receiving Institution (as indicated in the course catalogue ⁷)	Semester [e.g. autumn/spring; term]	Number of ECTS credits (or equivalent) ⁸ to be awarded by the Receiving Institution upon successful completion
				Total: ...

Web link to the course catalogue at the Receiving Institution describing the learning outcomes: [web link to the relevant information]

Ovdje se unose **predmeti** koje će student slušati na partnerskoj instituciji u toku trajanja mobilnosti. Predmeti se unose u originalnom nazivu sa partnerske institucije.

The level of language competence⁹ in _____ [indicate here the main language of instruction] that the student already has or agrees to acquire by the start of the study period is: A1 A2 B1 B2 C1 C2 Native speaker

Recognition at the Sending Institution				
Table B Before the mobility	Component code (if any)	Component title at the Sending Institution (as indicated in the course catalogue)	Semester [e.g. autumn/spring; term]	Number of ECTS credits (or equivalent) to be recognised by the Sending Institution

Provisions applying if the student does not complete successfully some educational components: [web link to the relevant information]

Ovdje se unose **predmeti** sa matične institucije (Univerziteta u Sarajevu) koji nastavnim planom i programom odgovaraju predmetima koje će slušati u inostranstvu. Očekuje se da će predmeti navedeni u ovoj tabeli biti priznati na osnovu postignutih rezultata iz predmeta iz tabele iznad.

Commitment

By signing this document, the student, the Sending Institution and the Receiving Institution confirm that they approve the Learning Agreement and that they will comply with all the arrangements agreed by all parties. Sending and Receiving Institutions undertake to apply all the principles of the Erasmus Charter for Higher Education relating to mobility for studies (or the principles agreed in the Inter-Institutional Agreement for institutions located in Partner Countries). The Sending Institution and the student should also commit to what is set out in the Erasmus+ grant agreement. The Receiving Institution confirms that the educational components listed in Table A are in line with its course catalogue and should be available to the student. The Sending Institution commits to recognise all the credits gained at the Receiving Institution for the successfully completed educational components and to count them towards the student's degree as described in Table B. Any exceptions to this rule are documented in an annex of this Learning Agreement and agreed by all parties. The student and the Receiving Institution will communicate to the Sending Institution any problems or changes regarding the study programme, responsible persons and/or study period.

Commitment	Name	Email	Position	Date	Signature
Student			Student		
Responsible person ¹⁰ at the Sending Institution					
Responsible person at the Receiving Institution ¹¹					

Prilikom prijavljivanja na stipendiju **obavezni su potpisati kandidata i odgovorne osobe** sa članice Univerziteta u Sarajevu (akademskog koordinatora) koji podržava i daje saglasnost na unesene podatke.

GFNA-II-C-Annex IV-Erasmus+ HE Learning Agreement for students-2015

Higher Education Learning Agreement for Studies

Student's name
Academic Year 20.../20...

During the Mobility

Exceptional changes to Table A <small>(to be approved by e-mail or signature by the student, the responsible person in the Sending Institution and the responsible person in the Receiving Institution)</small>						
Table A2 During the mobility	Component code (if any)	Component title at the Receiving Institution (as indicated in the course catalogue)	Deleted component [tick if applicable]	Added component [tick if applicable]	Reason for change ¹²	Number of ECTS credits (or equivalent)
			☒	☐	Choose an item.	
			☐	☒	Choose an item.	

Exceptional changes to Table B (if applicable) <small>(to be approved by e-mail or signature by the student and the responsible person in the Sending Institution)</small>					
Table B2 During the mobility	Component code (if any)	Component title at the Sending Institution (as indicated in the course catalogue)	Deleted component [tick if applicable]	Added component [tick if applicable]	Number of ECTS credits (or equivalent)

U slučaju da je potrebno **izvršiti izmjene** u već unesenim i odobrenim predmetima, u ovom dijelu se te ispravke vrše, navodeći predmete koji se brišu i nove kojim se zamjenjuju. Odobrenje i potpisi od akademskih koordinatora odnosno odgovornih osoba su obavezni.

After the Mobility

Transcript of Records at the Receiving Institution					
<small>Start and end dates of the study period: from [day/month/year] to [day/month/year]</small>					
Table C After the mobility	Component code (if any)	Component title at the Receiving Institution (as indicated in the course catalogue)	Was the component successfully completed by the student? [Yes/No]	Number of ECTS credits (or equivalent)	Grades received at the Receiving Institution
				Total: ...	

Transcript of Records and Recognition at the Sending Institution				
<small>Start and end dates of the study period: from [day/month/year] to [day/month/year]</small>				
Table D After the mobility	Component code (if any)	Title of recognised component at the Sending Institution (as indicated in the course catalogue)	Number of ECTS credits (or equivalent) recognised	Grades registered at the Sending Institution (if applicable)

Nakon završetka mobilnosti u istom ovom dokumentu se unose i rezultati odnosno **prepis ocjena i (ECTS) bodovi** za studenta koji je boravio na instituciji domaćinu, te se isti priznaje kao validan dokument (prepis ocjena).

Higher Education Learning Agreement for Studies

Student's name
Academic Year 20.../20...

- ¹ **Nationality:** country to which the person belongs administratively and that issues the ID card and/or passport.
- ² **Study cycle:** Short cycle (EQF level 5) / Bachelor or equivalent first cycle (EQF level 6) / Master or equivalent second cycle (EQF level 7) / Doctorate or equivalent third cycle (EQF level 8).
- ³ **Field of education:** The [ISCED-F 2013 search tool](http://ec.europa.eu/education/tools/isced-f_en.htm) available at http://ec.europa.eu/education/tools/isced-f_en.htm should be used to find the ISCED 2013 detailed field of education and training that is closest to the subject of the degree to be awarded to the student by the Sending Institution.
- ⁴ **Erasmus code:** a unique identifier that every higher education institution that has been awarded with the Erasmus Charter for Higher Education (ECHE) receives. It is only applicable to higher education institutions located in Programme Countries.
- ⁵ **Contact person:** person who provides a link for administrative information and who, depending on the structure of the higher education institution, may be the departmental coordinator or works at the international relations office or equivalent body within the institution.
- ⁶ An "educational component" is a self-contained and formal structured learning experience that features learning outcomes, credits and forms of assessment. Examples of educational components are: a course, module, seminar, laboratory work, practical work, preparation/research for a thesis, mobility window or free electives.
- ⁷ **Course catalogue:** detailed, user-friendly and up-to-date information on the institution's learning environment that should be available to students before the mobility period and throughout their studies to enable them to make the right choices and use their time most efficiently. The information concerns, for example, the qualifications offered, the learning, teaching and assessment procedures, the level of programmes, the individual educational components and the learning resources. The Course Catalogue should include the names of people to contact, with information about how, when and where to contact them.
- ⁸ **ECTS credits (or equivalent):** in countries where the "ECTS" system is not in place, in particular for institutions located in Partner Countries not participating in the Bologna process, "ECTS" needs to be replaced in the relevant tables by the name of the equivalent system that is used, and a web link to an explanation to the system should be added.
- ⁹ **Level of language competence:** a description of the European Language Levels (CEFR) is available at: <https://europass.cedefop.europa.eu/en/resources/european-language-levels-cefr>
- ¹⁰ **Responsible person at the Sending Institution:** an academic who has the authority to approve the Learning Agreement, to exceptionally amend it when it is needed, as well as to guarantee full recognition of such programme on behalf of the responsible academic body. The name and email of the Responsible person must be filled in only in case it differs from that of the Contact person mentioned at the top of the document.
- ¹¹ **Responsible person at the Receiving Institution:** the name and email of the Responsible person must be filled in only in case it differs from that of the Contact person mentioned at the top of the document.
- ¹² **Reasons for exceptional changes to study programme abroad (choose an item number from the table below):**

<i>Reasons for deleting a component</i>	<i>Reason for adding a component</i>
1. Previously selected educational component is not available at the Receiving Institution	5. Substituting a deleted component
2. Component is in a different language than previously specified in the course catalogue	6. Extending the mobility period
3. Timetable conflict	7. Other (please specify)
4. Other (please specify)	

Fusnote sa objašnjenima pojedinih stavki u ugovoru o učenju.

Aneks 4. Ugovor o mobilnosti (Teaching)

GfNA-II-C-Annex IV-Erasmus+ HE Staff Mobility Agreement for teaching – 2015

Higher Education
Mobility Agreement form
Participant's name**STAFF MOBILITY FOR TEACHING¹
MOBILITY AGREEMENT**

Planned period of the teaching activity: from [day/month/year] till [day/month/year]

Duration (days) – excluding travel days:

The teaching staff member

Last name (s)		First name (s)	
Seniority ²		Nationality ³	
Sex [M/F]		Academic year	20../20..
E-mail			

Unose se lični podaci kandidata.

The Sending Institution/Enterprise⁴

Name			
Erasmus code ⁵ (if applicable)		Faculty/Department	
Address		Country/ Country code ⁶	
Contact person name and position		Contact person e-mail / phone	
Type of enterprise: NACE code ⁷ (if applicable)		Size of enterprise (if applicable)	☐ <250 employees ☐ >250 employees

Unose se podaci o Univerzitetu u Sarajevu
odnosno članici Univerziteta.**The Receiving Institution**

Name		Faculty/Department	
Erasmus code (if applicable)			
Address		Country/ Country code	
Contact person name and position		Contact person e-mail / phone	

Unose se podaci o partnerskoj instituciji
domaćinu na koju kandidat odlazi.

For guidelines, please look at the end notes on page 3.

GfNA-II-C-Annex IV-Erasmus+ HE Staff Mobility Agreement for teaching – 2015

Higher Education
Mobility Agreement form
Participant's name

Section to be completed BEFORE THE MOBILITY

I. PROPOSED MOBILITY PROGRAMME

Main subject field⁸:

Level (select the main one): Short cycle (EQF level 5) ; Bachelor or equivalent first cycle (EQF level 6) ; Master or equivalent second cycle (EQF level 7) ; Doctoral or equivalent third cycle (EQF level 8)

Number of students at the receiving institution benefiting from the teaching programme:

Number of teaching hours:

Language of instruction:

Ovdje kandidat ispunjava označena polja sa informacijama o očekivanjima od mobilnosti (**ciljevi, vrijednost mobilnosti** u odnosu na internacionalizaciju na univerzitetu, **plan i program rada**).

Overall objectives of the mobility:

Added value of the mobility (in the context of the modernisation and internationalisation strategies of the institutions involved):

Content of the teaching programme:

Expected outcomes and impact (e.g. on the professional development of the teaching staff member and on the competences of students at both institutions):

GfNA-II-C-Annex IV-Erasmus+ HE Staff Mobility Agreement for teaching – 2015

**Higher Education
Mobility Agreement form**
*Participant's name***II. COMMITMENT OF THE THREE PARTIES**

By signing⁹ this document, the teaching staff member, the sending institution/enterprise and the receiving institution confirm that they approve the proposed mobility agreement.

The sending higher education institution supports the staff mobility as part of its modernisation and internationalisation strategy and will recognise it as a component in any evaluation or assessment of the teaching staff member.

The teaching staff member will share his/her experience, in particular its impact on his/her professional development and on the sending higher education institution, as a source of inspiration to others.

The teaching staff member and the sending institution commit to the requirements set out in the grant agreement signed between them.

The teaching staff member and the receiving institution will communicate to the sending institution/enterprise any problems or changes regarding the proposed mobility programme or mobility period.

The teaching staff member

Name:

Signature:

Date:

The sending institution/enterprise

Name of the responsible person:

Signature:

Date:

The receiving institution

Name of the responsible person:

Signature:

Date:

¹ In case the mobility combines teaching and training activities, the activities should be adapted to fit both activity types.

² **Seniority:** Junior (approx. < 10 years of experience), Intermediate (approx. 10-20 years of experience) or Senior (approx. > 20 years of experience).

³ **Nationality:** Country to which the person belongs administratively and that issues the ID card and/or passport.

⁴ All references to "enterprise" are only applicable to mobility for staff between Programme Countries or within Capacity Building projects.

⁵ **Erasmus Code:** A unique identifier that every higher education institution that has been awarded with the Erasmus Charter for Higher Education receives. It is only applicable to higher education institutions located in Programme Countries.

⁶ **Country code:** ISO 3166-2 country codes available at: <https://www.iso.org/obp/ui/#search>.

⁷ The top-level NACE sector codes are available at http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=NACE_R_EV2&StrLanguageCode=EN

⁸ The [ISCED-F 2013 search tool](http://ec.europa.eu/education/tools/isced-f_en.htm) (available at http://ec.europa.eu/education/tools/isced-f_en.htm) should be used to find the ISCED 2013 detailed field of education and training.

⁹ Circulating papers with original signatures is not compulsory. Scanned copies of signatures or electronic signatures may be accepted, depending on the national legislation of the country of the sending institution (in the case of mobility with Partner Countries: the national legislation of the Programme Country).

Prilikom prijavlivanja na stipendiju **obavezni su potpisi kandidata i dekana/prodekana** organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu koji podržava i daje saglasnost na unesene podatke.

Aneks 5. Ugovor o mobilnosti (Training)

GfNA-II-C-Annex-IV-Erasmus+ HE Staff Mobility Agreement for training – 2015

Erasmus+

Higher Education
Mobility Agreement form
Participant's name**STAFF MOBILITY FOR TRAINING¹**
MOBILITY AGREEMENT

Planned period of the training activity: from [day/month/year] till [day/month/year]

Duration (days) – excluding travel days:

The Staff Member

Last name (s)		First name (s)	
Seniority ²		Nationality ³	
Sex [M/F]		Academic year	20../20..
E-mail			

Unose se lični podaci kandidata.

The Sending Institution

Name		Faculty/Department	
Erasmus code ⁴ (if applicable)			
Address		Country/ Country code ⁵	
Contact person name and position		Contact person e-mail / phone	

Unose se podaci o Univerzitetu u Sarajevu
odnosno članici Univerziteta.**The Receiving Institution / Enterprise⁶**

Name			
Erasmus code (if applicable)		Faculty/Department	
Address		Country/ Country code	
Contact person, name and position		Contact person e-mail / phone	
Type of enterprise: NACE code ⁷ (if applicable)		Size of enterprise (if applicable)	☐ <250 employees ☐ >250 employees

Unose se podaci o partnerskoj instituciji
domaćinu na koju kandidat odlazi.

For guidelines, please look at the end notes on page 3.

GfNA-II-C-Annex-IV-Erasmus+ HE Staff Mobility Agreement for training – 2015

Higher Education
Mobility Agreement form
Participant's name**Section to be completed BEFORE THE MOBILITY****I. PROPOSED MOBILITY PROGRAMME**

Language of training:

Ovdje kandidat ispunjava označena polja sa informacijama o očekivanjima od mobilnosti (**ciljevi, vrijednost** mobilnosti u odnosu na internacionalizaciju na univerzitetu, **plan i program** rada).

Overall objectives of the mobility:**Added value of the mobility (in the context of the modernisation and internationalisation strategies of the institutions involved):****Activities to be carried out:****Expected outcomes and impact (e.g. on the professional development of the staff member and on both institutions):**

GFNA-II-C-Annex-IV-Erasmus+ HE Staff Mobility Agreement for training – 2015

Higher Education
Mobility Agreement form
Participant's name

II. COMMITMENT OF THE THREE PARTIES

By signing⁸ this document, the staff member, the sending institution and the receiving institution/enterprise confirm that they approve the proposed mobility agreement.

The sending higher education institution supports the staff mobility as part of its modernisation and internationalisation strategy and will recognise it as a component in any evaluation or assessment of the staff member.

The staff member will share his/her experience, in particular its impact on his/her professional development and on the sending higher education institution, as a source of inspiration to others.

The staff member and the sending institution commit to the requirements set out in the grant agreement signed between them.

The staff member and the receiving institution/enterprise will communicate to the sending institution any problems or changes regarding the proposed mobility programme or mobility period.

The staff member

Name:

Signature:

Date:

The sending institution/enterprise

Name of the responsible person:

Signature:

Date:

The receiving institution

Name of the responsible person:

Signature:

Date:

¹ In case the mobility combines teaching and training activities, **template** should be used and adjusted to fit both activity types.

² **Seniority:** Junior (approx. < 10 years of experience), Intermediate (approx. > 10 and < 20 years of experience) or Senior (approx. > 20 years of experience).

³ **Nationality:** Country to which the person belongs administratively and that issues the ID card and/or passport.

⁴ **Erasmus Code:** A unique identifier that every higher education institution that has been awarded with the Erasmus Charter for Higher Education receives. It is only applicable to higher education institutions located in Programme Countries.

⁵ **Country code:** ISO 3166-2 country codes available at: <https://www.iso.org/obp/ui/#search>.

⁶ All references to "enterprise" are only applicable to mobility for staff between Programme Countries or within Capacity Building projects.

⁷ The top-level NACE sector codes are available at http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nomenclatures/index.cfm?TargetUrl=LST_NOM_DTL&StrNom=NACE_R_EV2&StrLanguageCode=EN

⁸ Circulating papers with original signatures is not compulsory. Scanned copies of signatures or electronic signatures may be accepted, depending on the national legislation of the country of the sending institution (in the case of mobility with Partner Countries: the national legislation of the Programme Country).

Prilikom prijavljivanja na stipendiju **obavezni su potpisi kandidata i dekana/prodekana** organizacione jedinice Univerziteta u Sarajevu koji podržava i daje saglasnost na unesene podatke.

Aneks 6. Prijedlog teksta nominacijskog pisma

NOMINATION LETTER

University of Sarajevo (Bosnia and Herzegovina) nominates the following candidate to apply for international mobility as stated in the open call¹⁷.

About candidate:Name and surname¹⁸:Sex: Male Female

Email:

Home institution¹⁹:

Study programme/department:

	STUDENT	STAFF
Status:	☐ Bachelor ☐ Master ☐ Integrated BA+MA ☐ PhD	☐ Academic Staff ☐ Administrative Staff
Year of study (for students):	☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6	

Nominated for:Program²⁰:

Host institution:

Country:

Study programme/department:

	STUDENT	STAFF
Type of mobility:	☐ Bachelor ☐ Master ☐ PhD	☐ Teaching ☐ Training
Time of mobility:	☐ Winter semester	☐ Summer semester ☐ Staff week
Academic year ²¹ :		

With this nomination letter we confirm that the named candidate is enrolled/employed at the University of Sarajevo and support candidate's application for this mobility program as a part of his/her professional improvement and further education.

Name and surname:

Role:

Signature²²: _____

Stamp:

Done in Sarajevo, on 20/03/2018

¹⁷ All calls for mobility programs are publish at www.unsa.ba and www.erasmus.unsa.ba.

¹⁸ For academic staff members, please enter title (MA, dr., ass. prof., ass.prof.dr., prof.dr.) before name and surname.

¹⁹ Enter member institution of the University of Sarajevo (rectorate, faculty, academy, centre, institute)

²⁰ Enter the name of program (Erasmus+, CEEPUS, MEVLANA, etc.).

²¹ Please check in the call for which academic year is mobility offered and enter (i.e. 2018/2019, 2019/2020, etc.) .

²² For students signature provides vicedean, for staff members vicedean/dean - depending on arrangement

Aneks 7. Prijedlog teksta pozivnog pisma

INVITATION LETTER

We have a pleasure to invite the following candidate for an international mobility at the University of Sarajevo (Bosnia and Herzegovina).

About invitee:Name and surname²³:Sex: Male Female

Email:

Passport (nationality):

Passport number:

Home institution:

Home country:

Study programme/department:

Status:

STUDENT

-
- Bachelor
-
-
- Master
-
-
- Integrated BA+MA
-
-
- PhD

STAFF

-
- Academic Staff
-
-
- Administrative Staff

Year of study (for students): 1 2 3 4 5 6**About mobility at University of Sarajevo:**Academic year²⁴:Program²⁵:Host institution²⁶:

Study programme/department:

Time of mobility: Winter semester Summer semester Staff week

Period of mobility:

From:

STUDENT

To:

STAFF

Type of mobility:

-
- Bachelor
-
-
- Master
-
-
- PhD

-
- Teaching
-
-
- Training

With this invitation letter we confirm that the named candidate has been nominated by their home university for international mobility and that our Office will be the host as a part of candidate's professional improvement and further education. For all questions related to this visit, you can contact International Relations Office of the University of Sarajevo (Dr. Jasna Bošnjović, Head of IRO and Mr. Adnan Rahimić, IRO office: phone +387 33 565 116 or email erasmus@unsa.ba)

Name and surname:

Role:

Signature: _____

Stamp:

Done in Sarajevo, on 20/03/2018

²³ For academic staff members, please enter title (MA, dr., ass. prof., ass.prof.dr., prof.dr.) before name and surname.

²⁴ Please check in the call for which academic year is mobility offered and enter (i.e. 2018/2019, 2019/2020, etc.) .

²⁵ Enter the name of program (Erasmus+, CEEPUS, MEVLANA, etc.).

²⁶ Enter host member institution of the University of Sarajevo (rectorate, faculty, academy, centre, institute)

Aneks 8. Potvrda o dolasku/odlasku

CONFIRMATION OF ARRIVAL/DEPARTURE MOBILITY

Personal data:

Name and Surname		Date of birth [dd/mm/yyyy]	
Sex [m/f]		Country of origin [as indicated in your passport/ID]	
Passport number		ID number	

Study information:

Home university		Home department	
Host at UNSA ²⁷		Study programme/ department ²⁸	

Mobility information:

Mobility Program ²⁹		Please state your mobility status	☐ Bachelor exchange ☐ Master exchange ☐ Master degree ☐ PhD exchange ☐ PhD degree ☐ PostDoc exchange ☐ Researcher ☐ Academic Staff ☐ Administrative Staff
---------------------------------------	--	--	--

With this certificate we confirm that this student / staff is being hosted at the University of Sarajevo in the framework of the above mentioned mobility program.

1. (to be completed upon student/staff's arrival)

Arrival date (dd/mm/yyyy):	
Name of the IRO officer:	
Position:	
Signature date:	
Signature and stamp (IRO):	Signature (student/staff):
_____	_____

²⁷ indicate the host institution at the University of Sarajevo

²⁸ indicate study programme you are registered at your home university

²⁹ i.e. Erasmus+, Erasmus Mundus, Mevlana, Ceepus, Bilateral, DAAD, Fulbright or other mobility program

2. (to be completed upon student/staff's departure)

Departure date (dd/mm/yyyy):	
Name of the IRO officer:	
Position:	
Signature date:	
Signature and stamp (IRO):	Signature (student/staff):
_____	_____

Aneks 9. Prijedlog teksta potvrde za strance

Sarajevo, 20.3.2018. godine

**Bosna i Hercegovina
Ministarstvo sigurnosti
Terenska služba
Sektor za poslove sa strancima
Sarajevo**

P O T V R D A

kojom potvrđujemo da je:

Ime i prezime:	_____
Datum i godina rođenja:	_____
Zemlja porijekla:	_____
Broj pasoša:	_____
Matični univerzitet:	_____
Status: <small>(godina i ciklus studija na matičnom univerzitetu)</small>	_____

student na razmjeni na Univerzitetu u Sarajevu (**članica univerziteta**) u akademskoj 2016/2017. godini, u periodu od (**navesti period: datum, mjesec, godina, do datum, mjesec, godina**).

Student je oslobođen plaćanja školarine, u skladu sa međuinstitucijskim Erasmus+ sporazumom o akademskoj saradnji između Univerziteta u Sarajevu i (**navesti partnerski univerzitet**). Student će pratiti nastavu na engleskom jeziku, a poznavanje bosanskog/hrvatskog/srpskog jezika nije potrebno.

Student kroz navedeni sporazum ostvaruje pravo na Erasmus+ stipendiju u iznosu od (**iznos stipendije prema Erasmus+ kategorijama**) koja služi za pokrivanje životnih troškova u Bosni i Hercegovini.

Sve dodatne informacije pruža (**navesti ured/službu, ime odgovorne osobe i kontakt-podatke**).

S poštovanjem,

(odgovorna osoba)

Aneks 10. Finalni izvještaj (final report)

FINAL REPORT

This report represent summary of activities performed at the University of Sarajevo during my academic/administrative mobility.

About scholar:Name and surname³⁰:Sex: Male Female

Email:

Home institution:

Home country:

About mobility:Program³¹Host institution³²:

Study programme/department:

Academic year³³:Period of mobility: Winter semester Summer semester Staff weekType of mobility: STUDENT STAFF Bachelor Master PhD Teaching Training

Objectives of my mobility (what were the reasons to choose this University and come to Sarajevo)?

Which activities have you performed at the University of Sarajevo (study activities, classes, research, meetings ...)?

What have you achieved during your mobility at the University of Sarajevo?

Scholarship holder signature: _____ Date: 20/03/2018

Faculty coordinator signature: _____ Date: 20/03/2018

Institutional coordinator signature: _____ Date: 20/03/2018

³⁰ For academic staff members, please enter title (MA, dr., ass. prof., ass.prof.dr., prof.dr.) before name and surname.

³¹ Enter the name of program (Erasmus+, CEEPUS, MEVLANA, etc.).

³² Enter member institution of the University of Sarajevo (rectorate, faculty, academy, centre, institute)

³³ Please check in the call for which academic year is mobility offered and enter (i.e. 2018/2019, 2019/2020, etc.) .

